

Віталій ЛЯХ

**РЕЦЕНЗІЯ
НА НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
ПРОФЕСОРА В.С.ПАЗЕНКА «ФІЛОСОФІЯ»**

Запропонований студентському загалу посібник (Пазенок В.С. Філософія: Навчальний посібник — К.: Академвидав, 2008. — 280 с. (Альма-матер) відзначається оригінальністю компонованого матеріалу та колом поставлених проблем. Як зазначено в «Передмові», автор ставив перед собою мету «забезпечити студенту входження в чарівний світ філософського вчення, в царину філософії як феномену культури і людського духу» (с. 7). Мабуть, саме тому автор так багато уваги приділяє різним проявам (іпостасям) філософії. Адже вона в той чи інший період свого розвитку виступала то як мудрість, то як наука, то як ідеологія, то як своєрідна теологія, то як «мистецтво тлумачення». Звичайно, що в такому розумінні філософія виходить за межі зазначеного в назві розділу визначення філософії — «філософія як форма суспільної свідомості і тип світогляду». Втім перевага даного посібника і полягає в тому, що в ньому показано розмаїття проявів філософії, тим самим унаочнюючи недостатність визначення філософії лише як типу світогляду (що притаманно більшості сучасних підручників). До речі, перелік іпостасей філософії на сьогодні можна продовжити. Зокрема, відомі спроби окремих філософів представити філософію лише в контексті її людиновимірності, або як різновид «мовних ігор» і таке інше.

Другий розділ посібника містить розгляд окремих галузей філософського знання, що дозволить студенту побачити розмаїття філософської проблематики. Цілком логічно розділ відкривається великим параграфом, присвяченим «історії філософії», в якому дана періодизація історії філософії та її основні течії і напрями. Деякі аспекти цієї теми виглядають дискусійними, зокрема вживання терміну «новітня сучасна філософія», тоді як більш точним, на наш погляд, є термін «некласична сучасна філософія», оскільки тоді зрозуміло, чому деяких філософів XVIII—XIX століть ми відносимо до цього періоду, хоча загалом це період класичної філософії.

Досить оригінальним є третій розділ посібника, який має незвичну назву «Філософська проблемологія». Хоча задум автора є цілком зрозумілим: показати здатність філософії розв'язувати глобальні проблеми сьогодення, все ж такий підхід є дещо нетрадиційним і потребує більш

детального висвітлення (три параграфи розділу викладені всього на 13 сторінках, цього явно замало).

Особливо слід відзначити четвертий розділ посібника, в якому розглянуті застосування філософії до тих галузей знання, які є пріоритетними в Київському університеті туризму, економіки і права. Втім, якщо розраховувати на більш широкий контингент студентів, то розгляд «прикладних» філософій слід суттєво розширити.

Дуже цінним надбанням цього посібника є наявність п'ятого розділу, який має назву «Додатки», де зібрані вислови видатних філософів про філософію, представлена персоніфікація світової філософії, подано словник найбільш вживаних філософських термінів.

У цілому посібник є теоретично виваженим доробком, в ньому реалізований цікавий задум. Безперечно, книга стане корисним посібником для студентів, та всіх тих, хто цікавиться філософією.